

Actieve inzet-punten van Nederland in het kader van de voorbereiding van het Stockholm Programma 2010-2014

Inleiding

Het kabinetsstandpunt inzake de Nederlandse visie op een toekomstig JBZ-meerjarenbeleidskader 2010-2014, het zogenaamde Stockholm Programma, is gebaseerd op de volgende algemene uitgangspunten:

- Consolidatie (optimale implementatie van het bestaande instrumentarium);
- Het versterken van onderling vertrouwen;
- Praktische, Europese en internationale operationele samenwerking;
- Geïntegreerde benadering (externe dimensie, samenhang tussen beleidsterreinen en samenhang tussen specifieke thema's).

Deze algemene uitgangspunten zijn nader uitgewerkt voor de thema's van onze ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Dit document geeft een selectie van onderwerpen uit het kabinetsstandpunt waarop Nederland actief inzet bij de voorbereiding van het Stockholm Programma. Elk inzet-punt bevat een of meer einddoelen voor 2014, waarbij wordt omschreven wat volgens Nederland aan het einde van het Stockholm Programma op JBZ-terrein moet zijn bereikt. Het bijbehorende Actieprogramma zet voor deze actieve inzet-punten uiteen welke concrete stappen moeten worden gezet om de desbetreffende einddoelen te bereiken.

Bij de selectie van onderwerpen - uit het gehele JBZ-spectrum - is met een aantal factoren rekening gehouden, waaronder nationaal beleid en het Europees krachtenveld. Een aantal inzet-punten is geselecteerd vanwege de aandacht die er nationaal naar uit gaat. Daarnaast is de selectie gebaseerd op een analyse van de door enkele Europese lidstaten uitgebrachte position papers, die op hoofdlijnen de standpunten van die lidstaten bevat ten aanzien van de Nederlandse actieve inzet-punten.

De EU als rechtsstatelijke ruimte

Rechtsstaatmonitoring

Ter versterking van wederzijds vertrouwen bij justitiële samenwerking in strafzaken is naast aanneming van nog ontbrekende wetgeving zoals een kaderbesluit procedurele rechten in het strafproces en het verstevigen van bestaande EU evaluatie en monitoringsactiviteiten een *additioneel* systeem van monitoring en evaluatie ingevoerd. Dit additionele systeem moet zich richten op aspecten van nationale rechtssystemen die bij herhaling obstakels voor samenwerking blijken, en een follow-up systeem bevatten waardoor implementatie van aanbevelingen door lidstaten gewaarborgd is.

De EU als ruimte van veiligheid

Optimalisering van de informatie-uitwisseling ten behoeve van criminaliteitsbestrijding

Ter bevordering van de criminaliteitsbestrijding, terreurbestrijding en illegale migratie zijn concrete voorwaarden en processen van informatie-uitwisseling tussen opsporings- en handhavingdiensten van de EU-lidstaten geoptimaliseerd.

Bestuurlijke aanpak georganiseerde misdaad

De bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad staat structureel op de Europese agenda en binnen de EU is sprake van een gecombineerde en onderling samenhangende inzet van bestuurlijke, preventieve en strafrechtelijke maatregelen om de georganiseerde

misdaad te bestrijden. Belangrijke aandachtsgebieden daarbij zijn onder meer het tegengaan van criminele investeringen in onroerend goed en mensenhandel.

Operationele uitvoering van zowel EU prioriteiten op het gebied van georganiseerde criminaliteit als van regionale prioriteiten

De JBZ-prioriteiten op het gebied van de bestrijding van georganiseerde criminaliteit die zijn geformuleerd op basis van het Organised Crime Threat Assessment (OCTA) worden daadwerkelijk vertaald naar operationele keuzes op nationaal en Europees niveau en door de EU instellingen (zoals Eurojust en Europol). Daarbij wordt meer ingezet op regionale samenwerking, bijvoorbeeld bij de aanpak van mensenhandel en drugscriminaliteit. Voorts streeft Nederland in de EU naar het opstellen van grensoverschrijdende regionale criminaliteitsbeelden en het identificeren van knelpunten in de grensregio's, zowel bestuurlijke knelpunten, verschillen in wet- en regelgeving als ook knelpunten op het gebied van verschillen in cultuur en mentaliteit. Op basis hiervan kunnen analyses worden opgesteld, waaruit gemeenschappelijke prioriteiten voortvloeien.

Kwaliteitsverbetering en professionalisering van overheidsdienaren

Er is sprake van een gezamenlijk (minimum)niveau van Europese kwaliteitseisen en professionalisering van forensisch deskundigen in Europa en van overheidsfunctionarissen waaronder politie en brandweer.

Voorkoming radicalisering

De lokale aanpak van radicalisering binnen de EU is eind 2014 versterkt. Een coherent extern EU-beleid waarvan het CT-beleid volledig deel uitmaakt, draagt bij aan het effectief tegengaan van terrorisme en het voorkomen van radicalisering, onder andere door het verkleinen van de factoren die daaraan bijdragen.

Civiele bescherming

De regionale samenwerking op basis van een EU-brede analyse van dreigingen en risico's is versterkt. Daarnaast is op de middellange termijn de interne Europese veiligheid versterkt. Ten derde is het mechanisme voor civiele bescherming om bijstand te vragen van andere EU-landen via het 'Monitoring and Information Centre' uitgebreid en versterkt.

Bestrijding cybercrime

Er wordt meer internationaal samengewerkt op het terrein van de bestrijding van cybercrime en het is mogelijk grensoverschrijdend digitaal op te sporen (doorzoeken, surveillance, infiltratie).

Bestrijding financieel-economische criminaliteit

De internationale samenwerking bij de bestrijding van financieel-economische criminaliteit, met name witwassen, fraude en corruptie, en bij het 'afnemen' van crimineel vermogen (confiscatie) is versterkt en er is een EU breed uitgedragen filosofie met betrekking tot afnemen van crimineel vermogen, waarbij sprake is van omkering van de bewijslast in relatie tot de eigenaar van crimineel vermogen. Er is sprake van wederzijdse erkenning van beslissingen (ongeacht hun juridische aard) die ertoe strekken onverklaarbaar vermogen af te nemen. Ook de samenwerking bij de bestrijding van illegale geldtransacties en ondergronds bankieren is versterkt. Er is eind 2010 een besluit genomen over de organisatorische ophanging van FIU.net.

Toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op wederzijdse rechtshulp in strafzaken

Om de samenwerking bij de opsporing en vervolging binnen de EU te vergemakkelijken, is stapsgewijs het beginsel van wederzijdse erkenning van toepassing gemaakt op wederzijdse rechtshulp in strafzaken, te beginnen bij de rechtshulp waaraan de meeste behoefte bestaat:

het horen van verdachten, getuigen en deskundigen, per rogatoire commissie, na overbrenging en vooral per videoconferentie, en verder de huiszoeking en inbeslagneming.

Concentratie strafvervolgning

Er is sprake van concentratie van strafvervolgning in grensoverschrijdende strafzaken. Door het faciliteren van de concentratie van strafvervolgning door bindende voorschriften over bij voorbeeld de overdracht van strafvervolgning is tevens de rol van Eurojust om strafvervolgingen in verschillende lidstaten te coördineren, versterkt.

Een effectief en evenwichtig migratiemanagement

Eenduidige bescherming in Europa

De asielsystemen van de lidstaten verhouden zich zodanig tot elkaar, dat een persoon die binnen de EU internationale bescherming behoeft, in alle lidstaten op eenzelfde uitkomst kan rekenen. Voorts is binnen dat Europees systeem praktische, operationele samenwerking de norm en er bestaat een Europees hervestigingsbeleid, als onderdeel van een geïntegreerde strategie voor bescherming in landen en regio's van herkomst.

Eenduidige toelating tot Europa

De verschillende EU-richtlijnen die gewenste migratie van derdelanders faciliteren, zijn vereenvoudigd, verduidelijkt en onderling gelijksoortiger, waardoor deze uniformer kunnen worden toegepast door de lidstaten en waarbij aandacht is voor de eventuele negatieve effecten voor ontwikkelingslanden. De toelating van migranten tot de arbeidsmarkt blijft een nationale competentie van de lidstaten.

Terugkeer vindt breder ingang en toepassing in Europa

Er is een betere samenwerkingsrelatie gerealiseerd binnen de EU en tussen de EU en de autoriteiten van transitlanden en landen van herkomst, waardoor er meer (duurzame) terugkeer plaatsvindt van eigen onderdanen en overname van derdelanders.

Grenzen die lidstaten beschermen en mobiliteit van personen bevorderen

Het grenstoezichtproces maakt gebruik van technologie en geïntegreerde risico-inventarisaties en -analyses en is daardoor effectief en efficiënt, waardoor de mobiliteit van bonafide reizigers wordt bevorderd, illegale immigratie wordt tegengegaan, nauw wordt samengewerkt met landen aan de oostelijke landgrenzen van Europa en rond de Middenlandse Zee en maximaal wordt bijgedragen aan de veiligheid in het Schengengebied.

Civiel recht

Consolidatie procesrechtelijke regelingen civiel recht

Om de overzichtelijkheid en daarmee toegankelijkheid van recht voor de burger te vergroten, zijn de bestaande procesrechtelijke regelingen geconsolideerd. Een belangrijk onderdeel hiervan is herziening van de Verordening Brussel I.

Uniformere benadering van burgerlijk procesrechtelijke vraagstukken in instrumenten op andere terreinen dan JBZ

Het Comité Burgerlijk Recht (CBR) heeft een prominente rol bij de totstandkoming van burgerlijk procesrechtelijke regelingen in andere Europese instrumenten om verdere versnippering van dergelijke regelingen in andere instrumenten te voorkomen. Het CBR is in staat gebracht bij te dragen aan een uniforme benadering van procesrechtelijke vraagstukken (bijvoorbeeld informatiegaring of collectieve afdoening van vorderingen) in instrumenten op andere terreinen dan JBZ.

De externe dimensie van het JBZ-beleid

Coherent extern EU-beleid waarvan het JBZ-terrein volledig onderdeel uitmaakt

De externe dimensie van het JBZ-beleid is een geïntegreerd onderdeel van een coherent extern EU-beleid. Op deze manier wordt in samenwerking met derde landen de opbouw van de rechtsstaat bevorderd, effectiever bijgedragen aan het tegengaan van onder andere illegale immigratie, grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme (bijvoorbeeld door middel van het verkleinen van de factoren die bijdragen aan terrorisme, en in het bijzonder radicalisering) en wordt migratie en ontwikkeling structureel ingebed. De daarvoor vereiste organisatorische voorzieningen zijn ingevoerd.